

Til AID

Fra: Amnesty International Norge ved Generalsekretær Petter Elde

Dato: 25.11.06

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.: 200603652	82
Avd.: 571	27.11.06
Behand.: INN	P2E CEF

Høringsuttalelse fra Amnesty International Norge om:

Beskyttelse mot tvangsekteskap – tiltak for å motvirke at unge personer sendes til og holdes tilbake i opprinnelseslandet for å tvangsgiftes

Innledning

Styret i Amnesty International Norge behandlet dette spørsmålet på styremøte 25.11.06. Spørsmålene om tilknytningskrav ble ikke behandlet.

Oppsummering:

Amnesty International Norge er i mot innføringen av 21-årsgrense for familiegjenforening med tilhørende tilknytningskrav.

Begrunnelse for standpunktet:

Amnesty International Norge (AI Norge) er mot innføringen av 21-årsgrense med tilknytningskrav, fordi vi mener at innføringen av en slik bestemmelse være en begrensning av enkeltmenneskers rett til familieliv (EMK art.8), og vi mener at loven vil virke diskriminerende i forhold til mennesker med bestemte etniske eller nasjonale bakgrunner. Når det ikke er sannsynliggjort at tiltaket vil ha vesentlig virkning i bekjempelsen av tvangsgifte, kan ikke Amnesty International støtte ett forslag som vil begrense noen mennesker rettigheter.

I forbindelse med det ovenstående viser AI Norge til den kritikken som har vært rettet mot den danske bestemmelsen om 24-årsgrense med tilknytningskrav. Vi er klar over at den danske bestemmelsen både har en høyere aldersgrense og et strengere tilknytningskrav enn det som er foreslått i Norge. Like fullt mener vi at kritikken som er blitt den danske loven til del, fører til et krav om at innføringen av en liknende, om enn mildere, bestemmelse i Norge stiller ekstra strenge krav til sannsynliggjøring av at tiltaket vil ha den ønskede virkning. En slik sannsynliggjøring mener vi ikke er tilstede.

AI Norge mener at andre virkemidler enn utlendingsloven må til i en virkelig bekjempelse av tvangsgifte. Med dette mener vi en opprustning av politi og påtalemakt i forhold til det faktum at tvangsgifte i dag er forbudt i henhold til norsk lov. Vi mener også at det offentlige hjelpeapparatet må settes bedre i stand til både å forebygge tvangsgifte, og hjelpe unge mennesker som trenger akutt assistanse. Det er vår klare oppfatning at så ikke er tilfelle i dag.

AI Norge er kritisk til den foreslåtte bestemmelsen av følgende grunner:

Forslaget til bestemmelse legger til grunn at forskjellen på 18 og 21 års alder vil føre til en modning hos den som skal tvangsgiftes, og dermed større styrke til å stå mot tvangen. AI Norge stiller seg tvilende til om aldersgrense har betydning for familiens evne og mulighet til

å tvinge familiemedlemmer til ekteskap. Med andre ord bommer forslaget kanskje mest på dem som virkelig kan trenge hjelp for å bryte ut undertrykkende familieforhold.

AI Norge ser ikke at denne regelen legger noen vesentlige hindringer i veien for å tvangsgifte en person før denne fyller 21 år, for så hente henne hjem til Norge for å vente til hun fyller 21. I et slikt tilfelle er det grunn til å frykte at kontroll og tvang øker i ventetiden.

Forslaget til bestemmelse legger til grunn at tvangsgifte, med påfølgende familiegjening, kun er begrunnet i ønsket om at personer skal få opphold i Norge. AI Norge mener at denne premissen ser bort fra andre tungtveiende og tradisjonelt baserte begrunnelser for tvangsgifte som: kvinner som bærer av familiers ære, med det behov for kontroll over kvinnen som dette innebærer. Utvandrete familiers ønske om å opprettholde sterke bånd til det opprinnelige hjemlandet. Familieoverhoders frykt for vestliggjøring av deres barn.

Menneskerettslige avveininger

I denne saken er det ikke mulig å avlede et standpunkt direkte ut fra en konvensjon eller en domsavsigelse fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen. Dermed blir det opp til skjønn å avgjøre om forslaget innebærer et forholdmessig inngrep i den enkeltes rettigheter eller ei.

Lovforslaget stiller forskjellige sett av rettigheter opp mot hverandre. På den ene siden menneskers rett til selv å avgjøre hvem de skal gifte seg med. På den andre siden retten til et familieliv og retten til ikke å bli diskriminert på bakgrunn av etnisk eller nasjonal opprinnelse. Retten til ikke å bli diskriminert, mot retten til beskyttelse mot tvang fra foreldre og andre.

Et viktig vurderingskriterie når rettigheter "kolliderer" og noen rettigheter må "vike", må være at den foreslåtte loven faktisk virker som forutsatt. Dette spørsmålet finnes det heller ikke noen klare svar på. Verken i Danmark eller andre steder der liknende lover er innført, har man noen klare indikasjoner på om de har forhindret tvangsekteskap.

Det finnes vurderinger av den danske loven som ikke kan oversees i den norske debatten, selv om forskjellen mellom den danske loven og det norske forslaget meget mulig ville ført til andre holdninger fra instansene som er sitert under.

Både International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination (CERD), Europarådets menneskerettighetskommisær og Det danske institutt for menneskerettigheter har uttalt seg kritisk om loven i Danmark.

CERD uttalte i august 2006:

15. The Committee reiterates its concern regarding the restrictive conditions in Danish legislation regarding family reunification. In particular, the conditions that both spouses must have attained the age of 24 to be eligible for family reunification, and that their aggregate ties with Denmark must be stronger than their ties with any other country unless the spouse living in Denmark has been a Danish national or has been residing in Denmark for more than 28 years, lead to a situation where persons belonging to ethnic or national minority groups are discriminated in the enjoyment of their right to family life, marriage and choice of spouse. The Committee also regrets that the right to family reunification is restricted to children below the age of fifteen. (article 5 (d) (iv))

The Committee recommends that the State party review its legislation to ensure that the right to family life, marriage and choice of spouse is guaranteed to every person without discrimination based on national or ethnic origin. It also recommends that the right to family reunification be allowed to children below the age of eighteen. The State party should ensure that the measures it adopts to prevent forced marriages do not impact disproportionately on the rights of persons belonging to ethnic or national minorities. It should also assess the extent to which the condition for spousal reunification: that the spouse residing in Denmark must provide a bank guarantee and may not have received any public assistance for sustenance within the last year before the reunification, amounts to indirect discrimination on minority groups who tend to suffer from socio-economic marginalization.

Europarådets menneskerettighetskommisær ga følgende råd I 2004:

1. Reconsider some of the provisions of the 2002 Aliens Act relating to family reunion, in particular

- the minimum age requirement of 24 years for both spouses for family reunion and the 28 year citizenship requirement for the exemption from the condition of both spouses aggregate ties to Denmark;*

Det danske instituttet for menneskerettigheter skrev i sin analyse:

- 24-års regelen sammenholdt med tilknytningkravet fører til krænkelser av retten til familieliv i henhold til EMRK artikkel 8. Disse krænkelser vil navnlig, men ikke udelukkende, opstå, hvor den herboende er født i Danmark og hvor ansøgers hjemland er geografisk og kulturelt langt fra Danmark.*

Konklusjon

Amnesty International Norge er i mot innføringen av 21-årsgrense for familiegjenforening med tilhørende tilknytningskrav. Når erfaringene fra blant annet Danmark på innføring av aldersgrense er såpass uklare, kan ikke Amnesty International Norge støtte en regulering som, etter vårt syn, vil begrense rettigheter til bestemte individer.

Vi ber regjeringen se på andre virkemidler enn utlendingsloven for å oppnå en virkelig bekjempelse av tvangsgifte.